

МОНИТОРИНГ НА ДЕМОКРАТИЈАТА ВО МАКЕДОНИЈА

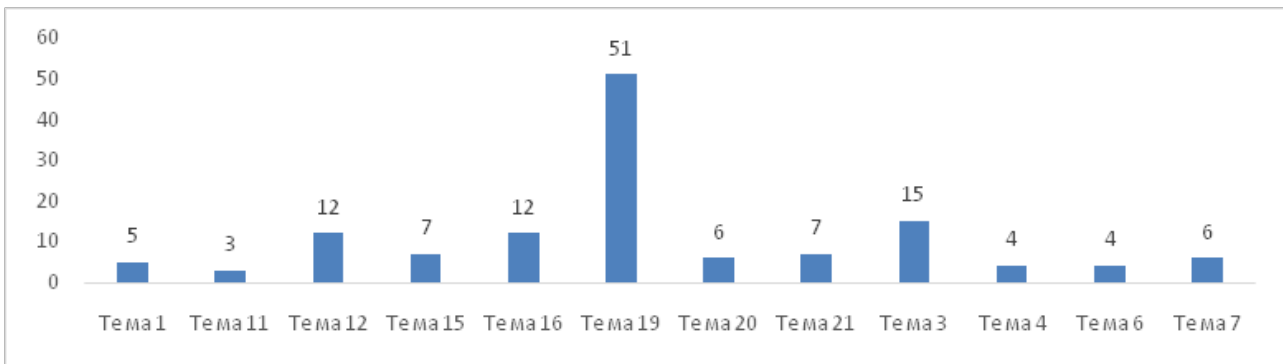

СИТЕЛ

1. ТЕМИ ЗА КОИ ИЗВЕСТУВАШЕ

Телевизијата Сител во известувачкиот период објави 132 прилози поврзани со политичкиот живот и со демократските реформи во земјава. Во информативните изданија на оваа телевизија доминираа темите поврзани со формирањето нова влада (51 прилог), а

сите други теми беа барем трипати помалку застапени. Во врска со проектите и мерките на Владата беа објавени 15 прилози, за состојбите во економијата 12 прилози, а другите теми беа помалку застапени.

Број на прилози според теми на телевизијата Сител (13-17 и 20-24 февруари)

Тема 1	Организација на изборите (истраги во врска со финансиските извештаи за изборните активности на одредени партии)
Тема 3	Проекти и мерки на Владата и на другите институции
Тема 4	Промоција на проекти и мерки на Владата во кои се вклучени политичките партии преку нивните лидери или претставници (пред се Никола Груевски)
Тема 6	Редовни активности на претставници на Владата и на институциите (решавање тековни прашања, протоколарни активности итн.)
Тема 7	Работа на Специјалното јавно обвинителство (и други теми поврзани со СЈО)
Тема 11	Предлог за поширока употреба на албанскиот јазик (прилози што подетално го обработуваат предлогот за користењето на јазиците и во кои контекстот на преговорите за формирање влада е спореден)
Тема 12	Економија и инвестиции (странски инвестиции, буџетски вложувања, вработеност)
Тема 13	Задолжувања и состојба со јавниот долг
Тема 14	Медиуми
Тема 15	Редовна работа на јавните институции, исполнување или неисполнување на нивните обврски
Тема 16	Разно
Тема 18	Образование
Тема 19	Преговори за формирање влада
Тема 20	Десоросоизација
Тема 21	Активности на политичките партии поврзани со тековни случувања (судство, здравство итн)

Во врска со најзастапената тема, се емитираа информации и анализи поврзани со различни аспекти од процесот на формирање влада, и тоа известувања од меѓупартиските средби и внатрешпартиските состаноци кај СДСМ и ДУИ како главни протагонисти, пренесени реакции од партијата ВМРО-ДПМНЕ, анализи според кои формирањето влада предводена од СДСМ ќе има негативни последици врз земјава (23 февруари: „Со договорот помеѓу СДСМ и ДУИ Македонија станува двојазична држава според Зоран Заев. Но ова е спротивно на Уставот и во ваков случај следат судски и политички чекори“), пренесени пораки од меѓународните претставници, како и известувања за подготовките за протести и за првите протести против таа влада.

Што се однесува до втората најзастапена тема, проектите и мерките на актуелната влада, се известуваше за нови мерки и инвестиции во здравството, патната инфраструктура, образованието, како и за новите мерки за поттикнување на вработувањето. По подолго време повторно беа забележани прилози во кои како извор на информации за новите мерки и проекти беше користен лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски преку неговиот фејсбук-профил, со што се замаглуваше

линијата меѓу државата и партијата на власт.

Од економските состојби, во вестите се известуваше за проекциите на ЕК и на Владата за висок економски раст на земјава, извештајот на фондацијата Херитиџ за раст на економските слободи, пофални прилози за економските успеси на партијата ВМРО-ДПМНЕ (17 февруари: „Невработеноста во Македонија е 23 проценти, што е рекордно ниско ниво, особено во однос на 2006 година кога ВМРО-ДПМНЕ и Никола Груевски ја преземаа власта со невработеност од 38 проценти), негирањето на Владата дека му должи на стопанството, и за нови странски инвестиции.

Работата на Специјалното јавно обвинителство беше малку застапена, со информации во врска со откажувањето од случајот „Пуч“ и со првото рочиште за насилните протести во општината Центар. Телевизијата, во многу помал обем, продолжи да известува за т.н. десоросоизација, пренесувајќи информации за сенатори и конгресмени на САД што бараат одговори од американскиот амбасадор во земјава Џес Бејли за тоа како се трошеле парите на САД за граѓанското општество. Се известуваше и за телевизиски интервјуа и емисии поврзани со влијанието на Сорос во Македонија.

2. ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТИ

Како партија што ја имаше главната улога во процесите за формирање нова влада, СДСМ беше најзастапен политички субјект во вестите со 80 информации објавени за него. По оваа партија следуваа ВМРО-ДПМНЕ со 73 информации, ДУИ со 50, а од помалите партии беше застапена коалицијата Алијанса за Албанците, со 8 објавени информации за неа. Од непартиските субјекти, во информативните изданија на Сител во мониторирањето период, најзастапени беа невладините организации и фондации со 22 објавени информации, како и Специјалното јавно обвинителство со 13 информации.

Во вестите на Сител е јасно изразен фаворизирачкиот однос кон партијата ВМРО-ДПМНЕ, нејзините функционери во актуелната влада и кон коалициските партнери (во 51 од 73 прилози се изразува таков однос), како и негативен и демонирачки однос кон СДСМ и коалицијата (во 57 од 80 објавени

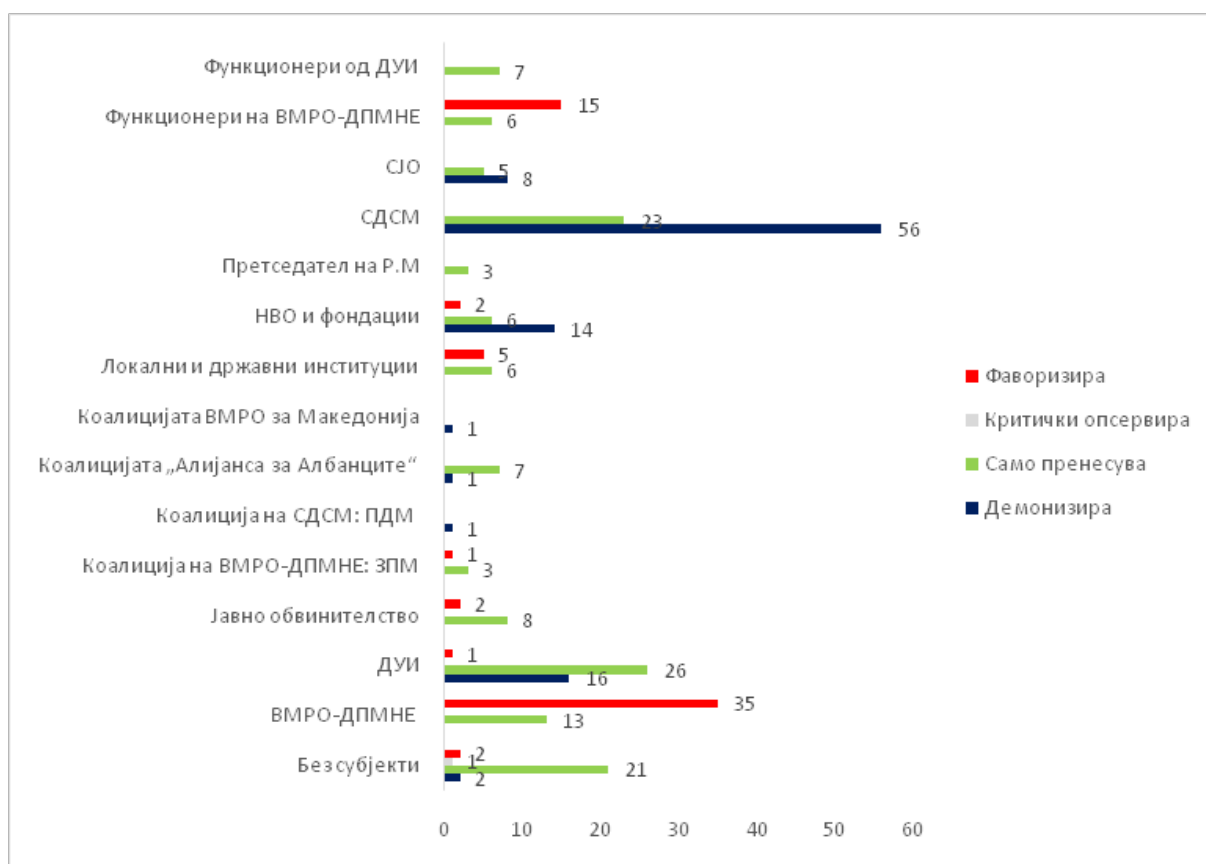
информации). Демонизирањето е карактеристично и за прилозите во врска со СЈО и со граѓанските организации, а поретко се сретнува и во други случаи.

Демонизирањето на СДСМ во најголемиот број случаи се изразува преку информациите за можноста СДСМ да формира влада, сценарио што се претставуваше како апокалиптично за државата (17 февруари: „Согласно досегашното однесување да се добие власт по секоја цена, се очекува Заев да го прифати предлогот на Ахмети, но како ќе се решат барањата за промена на грбот и знамето на државата, како и солободувањето на злосторниците обвинети за убиството кај Смилковско езеро, кумановско Диво насеље и Бродец“; „СДСМ може да биде власт, но ако го прифати тоа што ДУИ го нуди тоа ќе биде последна македонска власт, порачуваат некои други експерти“). Ова известување беше систематско и можеше да се забележи

секојдневно во текот на известувачкиот период (22 февруари: „Според експертите, ситуацијата и денеска е иста. СДСМ е спремен да даде се за власт, а Албанците, искусно тоа го пакуваат во платформа и чекор по чекор ги реализираат своите цели“). Партијата беше претставувана како предавничка (23 февруари: „Со само една победа на изборите СДСМ има власт повеќе од десет години во оваа држава, се работи за извршната власт. Како што сега го гледате ова, во 1995 година беше продадено знамето и беше продадено уставното име заради кое ние и ден денес не можеме да бидеме членка ни на НАТО и на ЕУ. Каков ќе биде одговорот на најновата продажба?“) и се повикуваше таа законски да одговара (23 февруари: „Со договорот помеѓу СДСМ и ДУИ Македонија станува двојазична држава според Зоран Заев. Но, ова е спротивно на Уставот и во ваков случај следат судски и политички чекори“). Негативниот однос кон партијата беше присутен и во други случаи, како во известувањето за истрага на обвинителството (13 февруари: „СДСМ и Зоран Заев под истрага на Основното јавно обвинителство за незаконско финансирање на изборната кампања“) и во шпекулативни прилози за наводни внатрешни поделби за кои нема никаква потврда (16 февруари: „Сител дознава: откако увидоа дека Црвенковски не се враќа во политиката, членови и симпатизери формираа иницијатива за спас на СДСМ.

Заев како премиер ќе ја уништи Македонија, порачуваат иницијаторите. Од СДСМ велат дека раководството е со Заев“).

Фаворизирачкото известување за ВМРО-ДПМНЕ се вршеше главно преку претставување на партијата како заштитник на националните интереси (13 февруари: „ВМРО-ДПМНЕ веќе одлучи дека за нив инсталирањето на двојазичност на целата територија е неприфатливо; 14 февруари: „Но, за промена на највисокиот правен акт потребна е согласноста и на ВМРО-ДПМНЕ. Од таму јасен став. Промена на Уставот нема да дозволиме“), кое што се повторуваше низ целиот мониториран период (23 февруари: „Од партијата која го претставува мнозинството Македонци вчера со став дека остануваат на браникот на државата и дека нема да дозволат македонските граѓани да останат без право на глас во сопствената држава“). Од другите начини на претставување на партијата во позитивно светло се издвојуваа промоциите на владините проекти (14 февруари: „Изградба на рекорден број патишта годинава најави министерот Мисајловски; 17 февруари: „Нови 10 илјади вработувања со оперативниот план за вработување. Владата усвои 22 мерки и програми кои треба да ја намалат невработеноста“) и на владините ставови во врска со економските состојби (14 февруари: „Ова е доказ дека владините економски политики ги даваат потребните резултати дури и во услови на поли-

Приод во известувањето кон политичките субјекти на телевизијата Сител (13-17 и 20-24 февруари)

МОНИТОРИНГ НА ДЕМОКРАТИЈАТА ВО МАКЕДОНИЈА

тичка криза, а приватниот сектор има капацитет да продлжи да вработува“). Во дел од овие објави како извор беше користен лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Никола Груевски, со што се замаглуваше линијата меѓу партијата и државата (15 февруари: „Нов водовод за Гевгелија и Богданци. Реализирано уште едно ветување од програмата. Наш приоритет се граѓаните, напиша лидерот на ВМРО-ДПМНЕ Груевски на фејсбук“). Партијата се фаворизираше и преку еднострано пренесените обвинувања што ги пласираше (15 февруари: „ВМРО-ДПМНЕ денеска обвинува дека Зоран Заев со народни пари ги наградува своите сопартитици и блиски роднини“). Во дел случаи и самите новинари и даваа позитивни квалификации (24 февруари: „ВМРО-ДПМНЕ, според членството и структурата, е најголемата и најорганизирана партија во Македонија. На последните избори доби најголема поддршка кај граѓаните освојувајќи над 450.000 гласови“).

Интересен беше односот кон ДУИ кој повеќе пати беше демонизирачки (23 февруари: „Во иднина ДУИ ќе ја контролира полицијата, царината, здравството, УЈП, правдата, практично со само 80 000 гласови и 10 пратеници ќе ги контролира сите безбедносни и главните јавни и финансиски ресурси на државата“), но во некои моменти преминуваше во позитивен, односно заштитнички (16 февруари: „Лидерот на ДУИ побара од СДСМ писмена понуда за коалиција, а на тоа доби лична закана од функционерот на СДСМ Павле Богоевски“).

И во овој мониториран период се повторуваше напаѓачкиот однос кон граѓанското

општество (16 февруари: „Од вчера под силен напад на соросидите и социјалдемократскиот сојуз на Македонија е актерот Владо Јовановски за кого тие сакаат да создадат лажна слика дека повикува на војна“), се до последниот ден, кога се појавија поинакви граѓански движења чии ставови медиумот ги фаворизираше (24 февруари: „Инаку, десетици патриотски организации, граѓански иницијативи и бројни интелектуалци се мобилизираат против федерализацијата на Македонија, откако на повидок е погазување на волјата на македонскиот народ и коалиција помеѓу ДУИ и СДСМ“).

Иако имаше мал број прилози за Специјалното јавно обвинителство, немаше промени во демонизирачкиот однос кон оваа институција (23 февруари: „Специјалната обвинителка Катица Јанева во скандалозна изјава за Дојче веле упатува закани кон судската власт. По вчерашната бламажа во судница и директните навреди со кои Јанева и Фетаи го попречија рочиштето за немирите пред општина Центар, специјалната обвинителка продолжува да се заканува со кривични пријави кон судиите“).

Единствениот пример со елементи на неутрална критичка опсервација, во кој се разгледуваа различните аспекти на една појава, не се однесуваше на конкретен политички субјект, туку на општата состојба (15 февруари: „Албанските партии обединети, македонските подалеку од било кога. Дали македонска платформа ќе ги заштити националните интереси или ќе ја продлабочи кризата“).

3. НЕГАТИВЕН ГОВОР КОН ПОЕДИНЦИ И ГРУПИ

26

Забележан е негативен говор кон новинарот Бранко Героски преку пренесена реакција на негов текст од Социјалистичката партија на Македонија, во која новинарот дава и свои забелешки (16 февруари: „Бранко Героски со политички изместена диоптрија истапува со грст квалификации и инсинуации, стои во писмената реакција на вчерашната колумна на соросидот и медиумскиот стратег на СДСМ Бранко Героски“).

Забележана е и стереотипизација на етничка група преку обид за анализирање на бројноста на Албанците без конкретни податоци, туку со пашални заклучоци (22 февруари: „Актуелните демографски поместувања, пред се масовното иселување на Албанците и напуштање на традицијата на многудетно семејство, ја прават речиси извесна можноста по следниот попис Албанците да паднат под 20 отсто, а со тоа да загубат и голем број права кои овој нивни процент им ги гарантираше со Рамковниот договор“).

